JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

CHRISTINE STIX-HACKL

26 päivänä tammikuuta 2006 [1]

I Johdanto

1. Komissio vaatii jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevalla kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom [2] soveltamisesta 22 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 [3] (jäljempänä omia varoja koskeva asetus) – jolla on 31.5.2000 lukien kumottu ja korvattu samaa asiaa koskeva, yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom [4] soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89 [5] – 6, 9 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se

– on jättänyt lähtöleimaamatta sääntöjenmukaisesti tiettyjä passitusasiakirjoja (TIR-carnet), minkä takia niihin liittyviä omia varoja ei ole viety oikein kirjanpitoon eikä annettu komission käyttöön määräajassa

– ei ole ilmoittanut komissiolle kaikkia muita riidattomia tullimaksuja, joita on hoidettu samalla tavalla (kirjaaminen B-kirjanpitoon A-kirjanpidon sijasta) ja jotka liittyvät siihen, ettei Belgian tulli ole lähtöleimannut TIR-carnet'ita vuodesta 1996 lähtien

– on kieltäytynyt maksamasta komissiolle kuuluviin summiin liittyviä korkoja.

2. Nyt käsiteltävä asia koskee TIR-carnet'iden tullipassitusmenettelyyn (jäljempänä

1 – Alkuperäinen kieli: saksa.
2 – EYVL L 293, s. 9.
3 – EYVL L 130, s. 1.
4 – EYVL L 185, s. 24.
5 – EYVL L 155, s. 1.

TIR-menettely) liittyvien omien varojen toteamista, kirjaamista ja käyttöön asettamista, ja sillä on siten kiinteä asiallinen yhteys asiaan C-105/02,[6] jossa olen antanut ratkaisuehdotuksen 8.12.2005. Vaikka nyt käsiteltävä asia eroaa konkreettisten väitteiden ja laiminlyöntien osalta asiasta C-105/02, nyt käsiteltävän asian yleisen lainsäädäntöä ja tosiasioita koskevan taustan osalta – nimittäin yleiskuvan saamiseksi omia varoja koskevan asetuksen peruskysymyksistä sekä TIR-menettelystä ja sen kriisistä – voidaan viitata edellä mainitussa asiassa esittämääni selvitykseen.[7] Sikäli kuin jäljempänä tulee esiin muita yhtymäkohtia, viittaan vastaavissa kohdissa myös edellä mainittuun ratkaisuehdotukseen.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Omia varoja koskeva asetus*

3. Komissio on viitannut kanteessaan asetukseen N:o 1150/2000, jolla kumottiin ja korvattiin 31.5.2000 lukien asetus N:o 1552/89 – joka oli voimassa siihen aikaan, kun moitteenalaiset väärinkäytökset tapahtuivat. Siihen nähden, että yhtäältä kanteessa mainitut omia varoja koskevan asetuksen 6, 9, 10 ja 11 artikla ovat sekä sisällöltään että numeroinniltaan asetuksen eri versioissa olennaisilta osiltaan pysyneet samoina, mistä ei siten aiheudu ongelmia vastaajana olevan jäsenvaltion puolustautumisoikeuksien kannalta, ja että toisaalta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä on arvioitava sen määräajan päättyessä voimassa olleen yhteisön oikeuden mukaan, jonka komissio on asettanut asianomaiselle jäsenvaltiolle,[8] komissio voi nyt käsiteltävässä asiassa vaatia, että omia varoja koskevan asetuksen noudattamatta jättämistä arvioidaan asetuksen N:o 1150/2000[9] perusteella.

4. On kuitenkin lisättävä, että esillä olevassa tapauksessa käsitellään tietyssä määrin esikysymyksenä omien varojen oikeaa kirjaamista ja tulouttamista ja myös toteamisvelvoitetta, joista säädetään omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklassa. Tämä säännös tosin otettiin asetukseen N:o 1150/2000 samassa muodossa kuin se oli asetuksessa N:o 1552/89, mutta kyseistä artiklaa oli jo 14.7.1996 lukien muutettu 8.7.1996 annetulla

6 – Asia C-105/02, komissio v. Saksa, ratkaisuehdotus 8.12.2005 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

7 – Ks. em. ratkaisuehdotus asiassa C-105/02, 2–4, 10–15 ja 18–21 kohta.

8 – Vrt. mm. asia C-61/94, komissio v. Saksa, tuomio 10.9.1996 (Kok. 1996, s. I-3989, 42 kohta) ja asia C-365/97, komissio v. Italia, tuomio 9.11.1999 (Kok. 1999, s. I-7773, 32 kohta).

9 – Vrt. asia C-363/00, komissio v. Italia, tuomio 12.6.2003 (Kok. 2003, s. I-5767, 21–24 kohta).

neuvoston asetuksella (Euratom, EY) N:o 1355/96.[10] Omien varojen toteamisesta säädettiin siis puheena olevien tullivelkojen syntymishetkellä ja 14.7.1996 saakka seuraavasti:

"Tätä asetusta sovellettaessa katsotaan, että päätöksen 88/376/ETY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin omiin varoihin kuuluva maksu on todettu, kun jäsenvaltion toimivaltainen yksikkö on toimittanut maksuvelvolliselle tiedon hänen maksettavakseen kuuluvasta määrästä. Tiedonanto tehdään, kun velallinen tunnetaan ja kun toimivaltaiset hallintoviranomaiset voivat kaikkia asiaa koskevia yhteisön säännöksiä ja määräyksiä noudattaen laskea maksun määrän."

5. Arvioitaessa Belgian viranomaisten toimintaa vuosilta 1992–1994 peräisin olevien TIR-carnet'iden osalta, joista nyt käsiteltävässä asiassa on kysymys, ja tarkasteltaessa erityisesti kysymystä toteamisen ajankohdasta olisi näin ollen lähtökohtaisesti sovellettava asetusta N:o 1552/89 sen alkuperäisessä muodossa, joka tapauksessa – sen periaatteen mukaisesti, että menettelyä koskevia säännöksiä voidaan yleisesti soveltaa kaikkiin, kyseisten sääntöjen voimaantullessa vireillä oleviin menettelyihin – asetuksella N:o 1355/96 toteutettujen muutosten voimaantuloon 14.7.1996 saakka.[11]

6. Ellen jäljempänä erikseen toisin ilmoita, viittaan kanteen mukaisesti yhteisön omia varoja koskevaan asetukseen siinä muodossa kuin se on asetuksessa N:o 1150/2000, jonka merkitykselliset säännökset kuvataan seuraavassa.

7. Omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään yhteisöille kuuluvan maksun toteamisesta seuraavaa:

"1) Tätä asetusta sovellettaessa yhteisöille kuuluvaa maksua päätöksen 94/728/EY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuista omista varoista pidetään todettuna, kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty.

10 – Yhteisön omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta annetun asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89 muuttamisesta 8 päivänä heinäkuuta 1996 annettu neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 1355/96 (EYVL L 175, s. 3).

11 – Vrt. esim. yhdistetyt asiat C-361/02 ja C-362/02, Tsapalos ja Diamantakis, tuomio 1.7.2004 (Kok. 2004, s. I-6405, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

2) Edellä 1 kohdassa tarkoitetun toteamisen päivämäärä on tullilainsäädännössä säädetyn kirjanpitoon merkitsemisen päivämäärä."

8. Omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa ja 3 kohdan a ja b alakohdassa säädetään omien varojen kirjaamisesta seuraavaa:

"1) Omia varoja koskeva kirjanpito hoidetaan kunkin jäsenvaltion valtiovarainhallinnossa tai kunkin jäsenvaltion nimeämässä laitoksessa, ja se jaotellaan varojen luonteen mukaisesti.

– –

3) a) Maksut, jotka on todettu 2 artiklan mukaisesti, otetaan kirjanpitoon viimeistään maksun toteamiskuuta seuraavan toisen kuukauden 19 päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä, jollei tämän kohdan b alakohdasta muuta johdu.

b) Maksut, jotka on todettu ja joita ei ole otettu a alakohdassa tarkoitettuun kirjanpitoon, koska niitä ei ole vielä peritty ja minkäänlaista vakuutta ei ole toimitettu, otetaan erilliseen kirjanpitoon a alakohdassa säädetyssä määräajassa. Jäsenvaltiot voivat menetellä samalla tavoin, kun todetuista, takuiden kattamista maksuista syntyy erimielisyyttä ja niihin saattaa riita-asian käsittelyn vuoksi kohdistua vaihteluja."

9. Omia varoja koskevan asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa määrätään omien varojen käyttöön asettamisen määräajasta seuraavaa:

"1) Sen jälkeen, kun päätöksen 94/728/EY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b [ala-] kohdassa tarkoitetuista omista varoista on vähennetty kymmenen prosenttia perimiskuluihin mainitun päätöksen 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ne tuloutetaan viimeistään sitä kuukautta, jona maksu on tämän asetuksen 2 artiklan mukaisesti todettu, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä.

Ne maksut, jotka on otettu erilliseen kirjanpitoon 6 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti, on kuitenkin tuloutettava viimeistään sitä kuukautta, jona maksut on peritty, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä."

B *TIR-yleissopimus*

10. TIR-carnet-tullipassitusmenettely perustuu Genevessä 14 päivänä marraskuuta 1975 tehtyyn, TIR-carnet'isiin merkittyjen tavaroiden kansainvälistä kuljetusta koskevaan tulliyleissopimukseen (jäljempänä TIR-yleissopimus), johon muun muassa sekä Belgian kuningaskunta että yhteisö ovat liittyneet. [12]

11. TIR-yleissopimuksen II luvussa, jossa säädetään TIR-carnet'iden antamisesta sekä takaajayhdistysten vastuusta, on muun muassa. seuraavia määräyksiä:

"8 artikla

1) Takaajayhdistys sitoutuu maksamaan suoritettaviksi erääntyvät tuonti- tai vientitullit ja -verot mahdollisine korkoineen sen maan tullilakien ja -määräysten mukaan, jossa väärinkäytös on havaittu TIR-kuljetuksen yhteydessä. Se on velvollinen maksamaan tällaiset määrät yhteisvastuullisesti niiden henkilöiden kanssa, jotka ovat vastuussa edellä mainituista maksuista.

2) Milloin sopimuspuolen lainsäädännössä ja määräyksissä ei määrätä tuonti- tai vientitullien ja -verojen maksamista edellä 1 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa, takaajayhdistyksen tulee sitoutua suorittamaan samoin ehdoin tuonti- tai vientitulleja ja -veroja vastaava määrä sekä mahdolliset viivästyskorot.

3) Jokaisen sopimuspuolen tulee määrätä TIR-carnet'n osalta se enimmäismäärä, joka takaajayhdistykseltä voidaan vaatia edellä olevan 1 ja 2 kappaleen määräysten nojalla.

4) Takaajayhdistyksen vastuu sen maan tulliviranomaisille, jossa lähtötullitoimipaikka sijaitsee, alkaa siitä hetkestä, jolloin TIR-carnet hyväksytään tullitoimipaikassa. Seuraavissa maissa, joiden kautta tavarat kuljetetaan TIR-menettelyn nojalla, vastuu alkaa siitä ajankohdasta, jona tavarat tuodaan maahan tai, milloin TIR-kuljetus keskeyte-

12 – Euroopan yhteisö on hyväksynyt tämän yleissopimuksen TIR-carnet'isiin merkittyjen tavaroiden kansainvälistä kuljetusta koskevan Genevessä 14 päivänä marraskuuta 1975 tehdyn tulliyleissopimuksen (TIR-yleissopimus) tekemisestä 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2112/78 (EYVL L 252, s. 1).

tään 26 artiklan 1 ja 2 kappaleen nojalla, siitä ajankohdasta, jona TIR-carnet hyväksytään siinä tullitoimipaikassa, josta TIR-kuljetusta jatketaan.

5) Takaajayhdistyksen vastuu ei ulotu yksinomaan sellaisiin tavaroihin, jotka on lueteltu TIR-carnet'ssa, vaan myös tavaroihin, joita TIR-carnet'ssa mainitsematta säilytetään maantiekulkuneuvon sinetillä suljetussa osassa tai sinetöidyssä kontissa. Vastuu ei ulotu muihin tavaroihin.

6) Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen tullien ja verojen määräämistä varten oletetaan TIR-carnet'hen merkittyjen, tavaroita koskevien tietojen olevan oikeita, ellei muita todisteita esitetä.

7) Kun tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa mainitut määrät erääntyvät suoritettaviksi, asianomaisten viranomaisten tulee mahdollisuuksien mukaan vaatia maksua korvausvelvolliselta henkilöltä tai henkilöiltä ennen takaajayhdistykselle esitettävää vaatimusta."

12. TIR-yleissopimuksen 11 artiklassa säädetään menettelystä, kun TIR-carnet'ta ei ole lähtöleimattu tai kun se on lähtöleimattu varauksin:

"1) Jos TIR-carnet'ta ei ole lähtöleimattu tai jos se on lähtöleimattu varauksin, ei asianomaisilla viranomaisilla ole oikeutta vaatia takaajayhdistykseltä 8 artiklan 1 ja 2 kappaleessa mainittujen määrien suorittamista, elleivät viranomaiset yhden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ne ovat hyväksyneet TIR-carnet'n, ole kirjallisesti ilmoittaneet yhdistykselle, ettei lähtöleimausta ole suoritettu tai että se on tehty varauksin. Samaa määräystä on noudatettava, kun lähtöleimaustodistus on saatu väärällä tai petollisella tavalla, paitsi että määräaika tällöin on kaksi vuotta.

2) Edellä 8 artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen maksujen suorittamista koskeva vaatimus on esitettävä takaajayhdistykselle aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona yhdistys on saanut ilmoituksen siitä, ettei carnet'ta ole lähtöleimattu tai että se on leimattu varauksin tahi että se on saatu väärällä tai petollisella tavalla, kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluttua mainitusta päivästä. Kuitenkin täytyy sellaisissa tapauksissa, jotka edellä mainitun kahden vuoden määräajan kuluessa tulevat oikeuskäsittelyn alaisiksi, maksuvaatimus tehdä yhden vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman.

3) Takaajayhdistyksellä on vaadittujen määrien suorittamista varten kolmen kuukauden

määräaika siitä päivästä lukien, jolloin maksuvaatimus esitettiin. Yhdistys saa suorittamansa määrät takaisin, jos se tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoittaa maksuvaatimuksen jälkeisten kahden vuoden kuluessa, ettei kyseisessä kuljetuksessa ole tapahtunut väärinkäytöstä."

C *Tullikoodeksin soveltamisasetus*

13. TIR-menettelystä, joka kuuluu ulkoisiin passitusmenettelyihin, säädetään kansainvälisen TIR-yleissopimuksen lisäksi yhteisön lainsäädännössä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 2454/93 [13] (jäljempänä tullikoodeksin soveltamisasetus), joka puolestaan perustuu yhteisön tullikoodeksiin [14] (jäljempänä tullikoodeksi) ja jonka 451 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa TIR-yleissopimuksella käyttöönotettu menettely keskeisiltä osiltaan omaksutaan ja toimeenpannaan.

13 – EYVL L 253, s. 1.

14 – Yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1).

14. Tullikoodeksin soveltamisasetuksen 454 artiklassa säädetään mm. seuraavaa:

"1) Tätä artiklaa sovelletaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta TIR-yleissopimuksen ja ATA-yleissopimuksen erityisten, takaajayhdistysten vastuuta TIR-carnet'ta tai ATA-carnet'ta käytettäessä koskevien säännösten soveltamista.

2) Jos TIR-carnet'lla suoritettavan kuljetuksen tai ATA-carnet'lla suoritettavan passituksen aikana tai johdosta todetaan, että tietyssä jäsenvaltiossa on tapahtunut rikkomus tai säännönvastaisuus, tämän jäsenvaltion on perittävä takaisin mahdollisesti kannettavat tullit ja muut maksut yhteisön tai kansallisten säännösten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta rangaistussäännösten soveltamista.

– –"

15. Tullikoodeksin soveltamisasetuksen 455 artiklassa säädetään muun muassa seuraavaa:

"1) Jos TIR-carnet'lla suoritettavan kuljetuksen tai ATA-carnet'lla suoritettavan passituksen aikana tai johdosta todetaan, että

rikkomus tai säännönvastaisuus on tapahtunut, tulliviranomaisten on ilmoitettava siitä TIR-carnet'n tai ATA-carnet'n haltijalle ja takaajayhdistykselle, tapauksen mukaan, TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 kohdassa tai ATA-yleissopimuksen 6 artiklan 4 kohdassa määrätyssä määräajassa.

2) Todiste TIR-carnet'lla tai ATA-carnet'lla suoritettavan toiminnon 454 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetusta säännönmukaisuudesta on esitettävä tapauksen mukaan TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdassa tai ATA-yleissopimuksen 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätyssä määräajassa.

– –"

III Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

16. Komissio tukeutuu nyt käsiteltävässä tapauksessa pääosin kahteen omia varoja koskevaan tarkastukseen, jotka se teetti marraskuussa 1996 ja joulukuussa 1997 Belgiassa ja joissa komission mukaan ilmeni TIR-menettelyyn liittyvien yhteisön omien varojen toteamista, kirjaamista ja tulouttamista koskevia väärinkäytöksiä, joiden vuoksi näiden omien varojen käyttöön asettaminen viivästyi.

17. Väärinkäytöksistä – erityisesti lähtöleimaamatta jätetyistä TIR-carnet'ista johtuvien, todettujen tullivelkojen myöhästyneestä kirjaamisesta B-kirjanpitoon useissa tutkituissa tapauksissa –, jotka todettiin vuonna 1996 suoritetun omia varoja koskevan tarkastuksen yhteydessä, ilmoitettiin Belgian viranomaisille tarkastuskertomusten lähettämisen jälkeen uudelleen toukokuussa 1999.

18. Siltä osin kuin kysymys on vuonna 1997 suoritetun omia varoja koskevan tarkastuksen yhteydessä todetuista väärinkäytöksistä, Belgian viranomaiset eivät tarkastuskertomuksen mukaan ole tiettyjen lähtöleimaamatta jätettyjen TIR-carnet'iden osalta kirjanneet todettuja maksuja, vaikka niille oli vakuus eikä niitä ollut riitautettu. Nämä maksut oli vasta omia varoja koskevan tarkastuksen jälkeen kirjattu B-kirjanpitoon huomauttaen, että kansallinen takaajayhdistys oli oikeusteitse riitauttanut sitä vastaan kohdistetut perintätoimet.

19. Koska komissio oli sitä mieltä, että tältä osin ei ollut kysymys riitautetuista tulliveloista, se vaati 2.2.2000 päivätyssä kirjeessään

Belgian viranomaisia kirjaamaan vastaavat summat A-kirjanpitoon ja toimittamaan sille lisäksi yhteenvedon kaikista ajalla 1.1.1995–1.12.1997 lähtöleimaamatta jätetyistä TIR-carnet'ista sekä tiedot niiden toteamisesta ja kirjaamisesta.

20. Belgian viranomaiset kiistivät komission moitteet ja perustelut vuoden 1996 omia varoja koskevan tutkimuksen osalta 12.2.2001 päivätyssä vastauksessaan sekä vuoden 1997 omia varoja koskevan tutkimuksen osalta 31.5.2000 päivätyssä vastauksessaan.

21. Koska komissio piti kiinni kannastaan, jonka mukaan Belgian viranomaisten toimintatapa ei tutkituissa tapauksissa vastannut omia varoja koskevia määräyksiä, se totesi tämän kantansa uudelleen 23.10.2001 päivätyssä, Belgian viranomaisille lähetetyssä viralliseen huomautuksessa, johon nämä vastasivat 17.1.2002 päivätyllä kirjeellä. Belgian viranomaiset selvittivät vastauksessaan uudelleen muun muassa niitä seikkoja, että lähtöleimaamatta jätetyistä TIR-carnet'ista johtuvia tullivelkoja oli pidettävä riitautettuina, ja viittasivat muilta osin rakenteelliseen kriisiin, johon TIR-menettely oli ajautunut vuosina 1995–1997 sen johdosta, että kansainvälinen vakuutuspooli irtisanoi jälleenvakuutussopimuksen vuoden 1994 lopussa.

22. Komissio lähetti Belgialle perustellun lausunnon 26.6.2002. Kun Belgian viranomaiset eivät ryhtyneet komission vaatimiin toimenpiteisiin, komissio nosti nyt puheena olevan kanteen yhteisöjen tuomioistuimessa.

IV Kanteen tutkiminen

A *Ensimmäinen kanneperuste: tiettyjen TIR-carnet'iden sääntöjenvastainen käsittely, sääntöjenvastainen kirjaaminen ja omien varojen liian myöhään tapahtunut siirto*

1. Tutkittavaksi ottaminen

a) Asianosaisten keskeiset lausumat

23. Belgian hallitus väittää ensinnäkin, että kannetta ei tulisi ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin siinä väitetään, että summat on kirjattu B-kirjanpitoon liian myöhään. Belgian hallitus esittää, että tämä kirjaus suoritettiin heti, kun komissio huomautti Belgian viranomaisille tästä kysymyksestä omia varoja koskevaan tarkastukseen liittyvässä kertomuksessa, niin että väitettyä velvoitteiden nou-

dattamatta jättämistä ei enää perustellun huomautuksen toimittamisen aikaan ollut olemassa. Tältä osin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta ei siis tule ottaa tutkittavaksi.

24. Komissio kiistää nämä perustelut ja esittää, että suurimmassa osassa kyseenalaisista 33 tapauksesta Belgian viranomaiset eivät vielä vuonna 1996 olleet kirjanneet mitään – B-kirjanpitoon tai A-kirjanpitoon –, vaan että ne olivat kirjanneet maksut B-kirjanpitoon vasta joulukuussa 1997. Sen jälkeen, kun Belgian viranomaiset kieltäytyivät toimittamasta muita vastaavia asiakirjoja, ei voitu myöskään sulkea pois muiden samankaltaisten tapausten mahdollisuutta. Sitä paitsi virheellinen kirjaus B-kirjanpitoon aiheutti myöhästynyttä kirjausta vastaavat seuraukset, mistä johtuu velvollisuus viivästyskoron maksuun.

b) Arviointi

25. Tältä osin on todettava, että tullivelkasummien sääntöjenvastainen käsittely – oli kysymys sitten myöhästyneestä kirjaamisesta A-kirjanpitoon tai virheellisestä kirjaamisesta B-kirjanpitoon – voi johtaa omia varoja koskevan asetuksen mukaisen velvoitteen rikkomiseen, siis laiminlyöntiin kirjata tullivelkasummat oikeaan aikaan komission tilille, ja siitä voi näin ollen seurata velvollisuus viivästyskorkojen maksamiseen.

26. Siinä tapauksessa, että komission kanneperuste, jonka mukaan kyseisiä maksuja ei ole kirjattu asianmukaisesti ja siirretty oikeaaikaisesti, on perusteltu, ei voida siis sulkea pois sitä, että perustellussa huomautuksessa asetetun määräajan päättyessä kaikkia jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen seurauksia ei ole korjattu, erityisesti omia varoja koskevan asetuksen mukaisen viivästyskoron maksun osalta. Kun niihin kysymyksiin, onko kirjaus nyt käsiteltävässä tapauksessa ollut säännönmukainen tai onko kyseiset summat voitu perustellusti kirjata B-kirjanpitoon, voidaan vastata vasta tutkittaessa sitä, onko kanne perusteltu, on näin ollen joka tapauksessa olemassa intressi tutkia, onko väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen tapahtunut. [15]

27. Olen näin ollen sillä kannalla, että väite siitä, että kannetta ei tulisi ottaa tutkittavaksi, ei ole perusteltu.

15 – Vrt. asia C-104/02, komissio v. Saksa, tuomio 14.4.2005 (Kok. 2005, s. I-2689, 45 ja 46 kohta).

2. Asiakysymys

että omia varoja koskevia säännöksiä oli rikottu (ei ilmoitusta tullivelasta ja velan vanhentuminen sen vuoksi), mutta vastaavia summia ei silti edelleenkään ollut asetettu komission käyttöön.

a) Asianosaisten keskeiset lausumat

28. Komissio esittää, että omia varoja koskevissa tarkastuksissa, jotka se teetti Belgiassa marraskuussa 1996 ja joulukuussa 1997, todettiin yhteisön omien varojen toteamiseen, kirjaamiseen ja tuloutukseen liittyviä väärinkäytöksiä. Näissä tarkastuksissa tutkituissa tapauksissa, jotka olivat peräisin vuosilta 1992–1994, ei ollut kysymys yksittäistapauksista, vaan ne olivat osa vanhempaa ja yleistä käytäntöä. Komissio moittii Belgiaa siitä, että kyseisiä maksuja – vaikka niille oli vakuus eikä niitä ollut riitautettu – ei ollut merkitty omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetyssä määräajassa A-kirjanpitoon ja tuloutettu komissiolle.

29. Marraskuussa 1996 tutkittujen tapausten osalta komissio väittää yksityiskohdittain, että Belgian viranomaiset ovat 20:ssä tutkituista 33 tapauksesta merkinneet kirjanpitoon todetut maksut, jotka liittyivät lähtöleimaamatta jätettyihin TIR-carnet'eihin, vasta vuoden kuluttua omia varoja koskevan tarkastuksen jälkeen. Kahdessa näistä tapauksista Belgian viranomaiset myönsivät,

30. Useista TIR-carnet'ista johtuvat maksut otettiin komission mukaan A-kirjanpitoon vasta sen jälkeen, kun kansallinen takaajayhdistys suoritti maksun elokuussa 1999. Tullikoodeksin soveltamisasetuksen 455 artiklan mukaan, tarkasteltuna yhdessä TIR-yleissopimuksen 11 artiklan kanssa, Belgian viranomaisten olisi tullut todeta vastaavat maksut viimeistään 15 kuukautta (12 + 3) TIR-carnet'n hyväksymisen jälkeen ja merkitä ne sitten A-kirjanpitoon omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisen määräajan kuluessa. Koska TIR-carnet't hyväksyttiin vuonna 1993, myöhästyneelle kirjaamiselle ja tuloutukselle on erääntynyt maksettavaksi viivästyskorkoa. Useissa muissa tapauksissa Belgian viranomaiset eivät kirjanneet maksuja A-kirjanpitoon, koska kansallinen takaajayhdistys oli riitauttanut niitä koskevat perintätoimet.

31. Joulukuussa 1997 tutkittujen tapausten osalta komissio väittää, että Belgian viranomaiset eivät ensiksi kirjanneet tietyistä lähtöleimaamatta jätetyistä TIR-carnet'ista johtuvia maksuja ja että kyseiset maksut

kirjattiin omia varoja koskevan tarkastuksen jälkeen virheellisesti B-kirjanpitoon kansallisen takaajayhdistyksen oikeusteitse tekemän riitautuksen vuoksi.

32. Komissio kiistää erilaiset perustelut, joita Belgian hallitus esittää moitteenalaisten menettelyjen lainmukaisuudesta.

33. Komissio esittää, että kirjauksissa tapahtuneet viivästykset ylittivät olennaisesti omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa säädetyt määräajat sekä A-kirjanpitoon että B-kirjanpitoon merkitsemisen osalta. Belgian hallitus väittää ilmeisesti, että kaikki kyseessä olevat asiakirjat (72) koskevat tapauksia, joissa on menetelty petollisella tavalla; komissiolla on kuitenkin käytettävissään tiedot ainoastaan 33 TIR-carnet'sta, jotka olivat vuonna 1996 tehdyn tarkastuksen kohteena. Komission näkemyksen mukaan A-kirjanpitoon kirjaamiseen liittyvistä viivästyksistä on seurannut omien varojen siirron viivästyminen ja näin ollen velvollisuus viivästyskoron maksuun. Belgian viranomaiset ryhtyivät toimenpiteisiin vasta vuosia sen jälkeen, kun lähtöleimaamatta jättämisestä ja kyseisten määrien kirjaamisesta ilmoitettiin. Komissio kiistää yksityiskohtaisesti Belgian hallituksen esittämät erilaiset perustelut, joiden mukaan kyseisissä maksuissa oli kysymys omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista riitautetuista tai vakuudettomista maksuista. Komissio viittaa myös erityisesti siihen, että kansallisen takaajayhdistyksen tekemällä riitautuksella ei ole asian kannalta merkitystä, koska riitautus olisi joka tapauksessa tapahtunut vasta sen jälkeen, kun kyseiset maksut olisi tullut ottaa A-kirjanpitoon ja asettaa yhteisön käyttöön.

34. Belgian hallitus viittaa aluksi TIR-menettelyä 90-luvun alussa kohdanneeseen kriisiin, jossa se oli vuosina 1995–1997 ennen kaikkea sen vuoksi, että kansainvälinen vakuutuspooli irtisanoi jälleenvakuutussopimuksen vuoden 1994 lopussa ja kieltäytyi edelleen maksamasta ennen vuotta 1994 syntyneitä tullivelkoja. Kaikki nyt käsiteltävään tapaukseen liittyvät tulliasiakirjat koskevat tällaisia tullivelkoja ja ovat kansainvälistä vakuutuspoolia vastaan käytävän välimiesmenettelyn kohteena, mikä johti vuonna 1999 eräiden maksujen suorittamiseen ja niiden kirjaamiseen välittömästi A-kirjanpitoon. Belgialainen takaajayhdistys ei ole irtisanonut takaussopimusta, mutta se on kuitenkin vastustanut systemaattisesti kaikkia sellaisia TIR-carnet'ista johtuvia vaatimuksia, jotka on vakuutettu vanhan vakuutuspoolin kautta. Kaikki omat varat, joista nyt käsiteltävässä asiassa on kysymys, ovat peräisin 72 TIR-carnet'sta, joiden lähtöleimaamisessa (tai sen laiminlyönnissä) on kesäkuun 1992 ja marraskuun 1994 välisenä aikana menetelty petollisesti ja joille vanha vakuutuspooli on asettanut vakuuden.

35. Belgian hallitus esittää, että komissio on vain kahden TIR-carnet'n osalta, joiden osalta myös Belgian hallitus on tullimaksujen tilittämistä koskevan pyynnön huomioon

ottaen myöntänyt viivästyksen, väittänyt, ettei toteaminen olisi tapahtunut omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklan mukaisesti. Neljän edellytyksen on täytyttävä, jotta toteaminen olisi mahdollinen, ja näin on vasta vaadittaessa maksua takaajayhdistykseltä. TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on kolmen vuoden eikä 15 kuukauden kuluessa – sillä on yksi vuosi aikaa ilmoittaa lähtöleimaamatta jättämisestä sekä kaksi vuotta aikaa vaatia tullimaksujen suorittamista – TIR-carnet'n hyväksymisestä lukien vaadittava maksua, ellei kysymys ole, kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa, petoksen perusteella lähtöleimatuista TIR-carnet'ista, joiden osalta määräaika on neljä vuotta.

36. Belgian hallituksen näkemyksen mukaan kyseiset maksut on kirjattu lainmukaisesti B-kirjanpitoon. Se kiistää sen, että näissä maksuissa olisi kysymys omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista maksuista, joille on vakuus. Belgian hallitus viittaa tältä osin TIR-menettelyn (henkilö-)takauksen luonteeseen ja siihen, että kansainvälinen vakuutuspooli on kieltäytynyt maksusta. Vakuuden tulisi olla realisoitavissa sillä hetkellä, kun päävelallinen ei pysty suorittamaan maksua. Nyt käsiteltävässä tapauksessa kirjaamista koskeva määräaika sijoittuu ajanjaksolle, jonka aikana kansainvälinen vakuutuspooli oli jo irtisanonut sopimuksen.

37. Belgian hallitus esittää lisäksi, että omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun riitauttamisen ei tarvitse tapahtua välittömän tullivelallisen toimesta. Myös takaajayhdistys voi riitauttaa maksun. Lisäksi riitautus ei ole, toisin kuin komissio väittää, sidottu tiettyihin muotomääräyksiin. Sen ei myöskään tarvitse tapahtua omien varojen kirjaamiselle varatun määräajan puitteissa.

b) Arviointi

i) Alustavat huomautukset

38. Huolimatta vaikeuksista, jotka johtuvat siitä, etteivät asianosaiset ole jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen esittämisessä aina olleet huolellisia [16] tai että merkitykselliset, tullimaksuihin liittyviä omia varoja koskevat yhteisön oikeuden säännökset eräiltä osin ovat itsessään hyvin epämääräisiä tai jopa epäjohdonmukaisia ja ristiriitaisia [17] ja että niitä lisäksi tiettyä ajanjaksoa tarkasteltaessa on useaan kertaan muutettu, sellaisten tapausten, kuten nyt puheena olevan omia varoja koskevan tapauksen, erityinen sekavuus johtuu yhtäältä erilaisten, omia varoja koskevan ase-

16 – Näin myös esim. julkisasiamies Geelhoedin ratkaisuehdotus asiassa C-392/02, komissio v. Tanska, ratkaisuehdotus 10.3.2005 (Kok. 2005, s. I-9811, 47 kohta).

17 – Ks. tästä esim. yhdistetyt asiat C-310/98 ja C-406/98, Leszek Labis ja Sagpol, tuomio 23.3.2000 (Kok. 2000, s. I-1797, 46 ja 47 kohta) ja asia C-78/01, Bundesverband Güterkraftverkehr und Logistik eV [BGL], tuomio 23.9.2003 (Kok. 2003, s. I-9543, 63 kohta).

tuksen mukaisten velvoitteiden välisestä kiinteästä yhteydestä, mutta toisaalta myös näiden omia varoja koskevan asetuksen mukaisten velvoitteiden ja sellaisten velvoitteiden välisestä suhteesta, jotka perustuvat erilaisiin omien varojen, tässä tapauksessa tullien, syntymistä ja kantamista koskeviin säännöksiin.

39. Myös nyt käsiteltävässä tapauksessa komissio on johtanut erilaisia velvoitteita omia varoja koskevasta asetuksesta ja tullien kantamista koskevista yhteisön oikeuden säännöksistä ("tiettyjen TIR-carnet'iden sääntöjenvastainen lähtöleimaaminen"), minkä vuoksi mainittuja asiayhteyksiä on aluksi hieman selvitettävä, kun niillä on lisäksi merkitystä niiden seikkojen kannalta, jotka ovat välttämättömiä sen arvioimiseksi, onko komission väittämä jäsenyysvelvoitteiden rikkominen kulloinkin tapahtunut.

40. Ensinnäkin omia varoja koskevan asetuksen tärkeimpinä velvoitteina voidaan mainita, kuten Belgian hallitus on esittänyt, yhteisölle tulevien maksujen toteaminen omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla, näiden maksujen kirjaaminen 6 artiklan mukaisesti, sen jälkeen niiden tuloutus komission tilille 9 ja 10 artiklan mukaisesti ja lopuksi, jos tuloutus on tapahtunut myöhässä, viivästyskorkojen maksu 11 artiklan mukaisesti. Näiden velvoitteiden keskinäisen suhteen osalta velvoite viivästyskorkojen maksuun on liitännäinen omien varojen tuloutukseen. Omien varojen (oikea-aikainen) tuloutus puolestaan riippuu maksujen toteamisesta, mutta myös omien varojen kirjaamisesta näille tapahtumille kulloinkin säädetyssä määräajassa.

41. Tässä yhteydessä on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan "velvollisuus todeta yhteisön omat varat, velvollisuus kirjata ne komission tileihin määräajassa ja velvollisuus maksaa viivästyskorot ovat erottamattomasti kytköksissä toisiinsa". [18]

42. Sitä paitsi viivästyskorkoja voidaan vaatia siitä riippumatta, mikä on syynä viivästykseen siirrettäessä varoja komission tileille. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut tästä seuraavan, ettei tilannetta, jossa jäsenvaltio on todennut omat varat muttei kuitenkaan ole suorittanut niitä komissiolle, ole erotettava tilanteesta, jossa jäsenvaltio on virheellisesti jättänyt kyseiset varat toteamatta. [19]

43. Tämän mukaisesti myöhästynyt – tai ei lainkaan tapahtunut – varojen siirto, josta puolestaan aiheutuu velvollisuus viivästyskorkojen maksuun, voi johtua kyseisten

18 – Mm. edellä alaviitteessä 15 mainittu asia C-104/02, 45 kohta ja asia C-96/89, komissio v. Alankomaat, tuomio 16.5.1991 (Kok. 1991, s. I-2461, 38 kohta).

19 – Ks. tästä edellä alaviitteessä 16 mainittu asia C-392/02, 67 kohta.

varojen toteamisen jälkeisestä määräajan ylityksestä, mutta myös siitä, että toteaminen on tapahtunut liian myöhään tai että sitä ei tapahtunut ollenkaan, vaikka se olisi omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklan mukaan tullut tehdä.

44. Tämän lisäksi, kuten olen korostanut asiassa C-105/02 antamassani ratkaisuehdotuksessa,[20] kuitenkin myös kirjaamisella on omien varojen (oikea-aikaiseen) siirtoon liittyvä itsenäinen merkitys siltä osin, että omia varoja koskeva asetus, siinä muodossa kuin se on tämän asian kannalta merkityksellinen, ainakin B-kirjanpitoon kirjattujen summien tulouttamisen määräajan osalta perustuu näiden summien perimiseen, kun taas A-kirjanpitoon kirjattujen summien tulouttamisen määräaika liittyy kyseisten maksujen toteamiseen. Tästä puolestaan seuraa se, että B-kirjanpitoon kirjattujen maksujen osalta, niin kauan kuin perintää ei ole tapahtunut, ei voi olla kysymys maksujen tulouttamisen viivästyksestä. Toisaalta se, että maksut on virheellisesti kirjattu B-kirjanpitoon A-kirjanpidon sijasta, merkitsee viivästynyttä varojen tulouttamista ja näin ollen velvollisuutta viivästyskorkojen maksamiseen.

45. On tosin pidettävä kiinni siitä, että omia varoja koskevan asetuksen mukaisen kirjaamista koskevan velvoitteen noudattamatta jättäminen – samoin kuin muiden yllä mainittujen velvoitteiden noudattamatta jättäminen – on jo sinällään yhteisön oikeuden vastaista, myös riippumatta sen taloudellisista vaikutuksista yhteisön kannalta tai sen vaikutuksista kyseisten maksujen tulouttamisen ajankohtaan, ja että tällainen laiminlyönti on katsottava yhteisön oikeuden vastaiseksi jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan asian yhteydessä.

46. Tarkasteltaessa niiden säännösten välistä suhdetta, jotka yhtäältä liittyvät omia varoja koskevaan sääntelyyn, jossa on määritetty ne tavat, joiden mukaisesti jäsenvaltiot asettavat yhteisön käyttöön sille kuuluvat omat varat, ja toisaalta tullimaksujen syntymistä ja kantamista koskeviin säännöksiin, jotka ensisijaisesti koostuvat yhteisön tullilainsäädännöstä (siis ennen kaikkea tullikoodeksista, tullikoodeksin soveltamisasetuksesta ja TIR-yleissopimuksesta) sekä valtion sisäisestä lainsäädännöstä ja hallintoa koskevista määräyksistä, on ensinnäkin pidettävä kiinni siitä, että komission kanteessaan esittämät perusteet rajoittuvat omia varoja koskevan asetuksen noudattamatta jättämiseen, niin että yhteisöjen tuomioistuimen ei tule tässä asiassa tutkia erikseen sitä, onko tullilainsäädäntöä rikottu.

47. Tällaiset rikkomiset voivat kuitenkin tässä tapauksessa olla merkityksellisiä siltä osin kuin ne voivat merkitä myös omia varoja koskevien säännösten rikkomista tai haitata omien varojen käyttöön asetta-

20 – Ratkaisuehdotus C-105/02, 77–81 kohta.

mista.[21] Tämä koskee erityisesti maksujen toteamista, sillä se liittyy tullisääntöihin, ja kuten olen jo aikaisemmin selvittänyt, velvollisuus varojen kirjaamiseen komission tilille ja joka tapauksessa velvollisuus viivästyskorkojen maksuun ei koske pelkästään tosiasiassa todettuja maksuja, vaan myös sellaisia maksuja, joiden toteamisen jäsenvaltio on virheellisesti – yhteisön tullioikeudellisten säännösten vastaisen menettelyn vuoksi – laiminlyönyt tai tehnyt liian myöhään.[22]

48. Sikäli kuin tullioikeudellisten säännösten soveltamisella on merkitystä yhteisön omien varojen käyttöön asettamisen kannalta omia varoja koskevan asetuksen mukaisesti tai sikäli kuin niillä on tältä osin vaikutusta, nämä sääntelyn alat tietyllä tavalla "risteävät". Näin esimerkiksi tullilainsäädännön mukaisia (hallinnollisia) määräaikoja on tarkasteltava nopean ja tehokkaan omien varojen käyttöön asettamisen näkökulmasta, ja ne on katsottava omia varoja koskevan asetuksen velvoitteet huomioon ottaen pakottaviksi.[23]

ii) Väitteiden yksityiskohtainen tarkastelu

49. Komission esittämien kanneperusteiden sisällön osalta on todettava, että komissio viittaa "tiettyihin kuljetusasiakirjoihin", mutta ei määrittele kanteessaan tarkemmin näitä kuljetusasiakirjoja tai nimeä tiettyä summaa. Myös kanteen perusteluissa komissio viittaa lähinnä yhteisesti kummankin omia varoja koskevan tutkimuksen tuloksiin tai nostaa esiin yksittäisten kuljetusasiakirjojen käsittelyn esimerkinomaisesti. Komission perustelujen ja sen antamien tietojen perusteella on siis pikemminkin kysymys Belgian tulliviranomaisten toiminnan tutkimisesta TIR-menettelyn yhteydessä, joka ainakin tietyissä tapauksissa on ollut yhteisön oikeuden vastaista, pistokokeenomaisten, omia varoja koskevien tarkastusten perusteella, eikä tältä osin mielestäni ole tarpeen todistaa, että kanneperuste on perusteltu kaikkien kyseessä olevien TIR-carnet'iden osalta – joiden osalta komission ja Belgian hallituksen antamat tiedot poikkeavat toisistaan.

50. Seuraavaksi on otettava huomioon, että Belgian hallitus on myöntänyt kahden TIR-carnet'n osalta, että kyseiset tullivelat ovat jääneet perimättä Belgian viranomaisten laiminlyönnin vuoksi, nimittäin toimittamatta jätettyjen ilmoitusten johdosta, ja ettei se tältä osin ole kiistänyt komission kanneperusteita.

21 – Vrt. mm. asia C-276/97, komissio v. Ranska, tuomio 12.9.2000 (Kok. 2000, s. I-6251, 56 kohta).

22 – Vastaavasti yhteisöjen tuomioistuin on esim. todennut, että tullien suuruuden ilmoittaminen myöhässä vastoin tullikoodeksia merkitsee väistämättä sitä, että yhteisön omiin varoihin kuuluvan maksun toteaminen viivästyy: asia C-460/01, komissio v. Alankomaat, tuomio 14.4.2005 (Kok. 2005, s. I-2613, 85 kohta).

23 – Ks. esim. edellä alaviitteessä 22 mainittu asia C-460/01, 60 ja 70 kohta sekä alaviitteessä 15 mainittu asia C-104/02, tuomion 69 kohta.

51. Muiden komission mainitsemien tapausten osalta komission kanneperuste, joka ei ole erityisen selkeästi hahmoteltu, koskee periaatteessa kahta pääväitettä, joihin muut perustelut liittyvät, nimittäin ensinnäkin TIR-carnet'sta johtuvien omien varojen kirjaamista liian myöhään – kirjaaminen tapahtui vasta vuoden kuluttua kunkin omia varoja koskevan tarkastuksen jälkeen – ja toiseksi omien varojen kirjaamista komission näkemyksen mukaan virheellisesti B-kirjanpitoon A-kirjanpidon sijasta.

52. Näitä kahta väitettä ei ole kiistetty niiden taustalla olevien tosiseikkojen osalta, nimittäin siltä osin, että vuosina 1992–1994 hyväksyttyihin TIR-carnet'ihin perustuvien maksujen kirjaus tapahtui kulloinkin vasta noin vuoden kuluttua omia varoja koskevien tutkimusten suorittamisesta 1996 ja 1997 ja nimenomaan B-kirjanpitoon. Belgian hallitus kiistää pikemminkin sen, että kirjaus tehtiin myöhässä, ja väittää, että kyseiset summat on perustellusti kirjattu B-kirjanpitoon.

53. Ensimmäisen, kirjauksen myöhästymistä koskevan kysymyksen osalta voidaan todeta, että omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan mukaan sekä A-kirjanpitoon että B-kirjanpitoon kirjattavien maksujen osalta kirjaus on tehtävä viimeistään maksun toteamiskuuta seuraavan toisen kuukauden 19 päivän jälkeisenä ensimmäisenä työpäivänä.

54. Omia varoja koskevan asetuksen, siinä muodossa kuin se on merkityksellinen nyt käsiteltävässä asiassa maksujen toteamisen osalta,[24] 2 artiklan mukaan "katsotaan", että yhteisölle kuuluva maksu "on todettu", "kun jäsenvaltion toimivaltainen yksikkö on toimittanut maksuvelvolliselle tiedon hänen maksettavakseen kuuluvasta määrästä".

55. Tältä osin on ensinnäkin todettava, että tässä toteamisessa, johon jäsenvaltioilla on velvollisuus,[25] ei ole kysymys erityisestä toteamistoimenpiteestä, joka jäsenvaltioiden toimivaltaisten yksiköiden tulisi suorittaa. Toteamisen käsite liittyy pikemminkin tiettyihin menettelyvaiheisiin tai hallintotoimiin (tiedonanto maksettavaksi kuuluvasta määrästä) kyseisten omien varojen, tässä tapauksessa tullimaksujen perimisen yhteydessä. Tämä toteamisen käsitteen liittymä perimismenettelyn yhteydessä tapahtuviin toimiin selittänee myös niihin edellytyksiin, joiden vallitessa omia varoja koskeva toteamisvelvollisuus katsotaan täytetyksi, liittyvää epätarkkuutta omia varoja koskevan asetuksen eri versioissa, sillä näiden edellytysten on yhtäältä oltava sovellettavissa erityyppisiin omiin varoihin tai maksuihin ja toisaalta niissä on myös otettava huomioon jäsenvaltioiden hallintomenettelyissä olevat erot.

24 – Ks. edellä ratkaisuehdotuksen 5 kohta.

25 – Vrt. edellä alaviitteessä 18 mainittu asia C-96/89, tuomion 38 kohta ja alaviitteessä 15 mainittu asia C-104/02, tuomion 45 kohta.

56. Maksettavaksi kuuluvaa määrää koskevan tiedonannon osalta omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklan toisessa lauseessa, siinä muodossa kuin se on ollut voimassa kyseisenä ajanjaksona,[26] viitataan yhtäältä asiaa koskeviin yhteisön oikeuden säännöksiin, tässä tapauksessa siis yhteisön tullioikeudellisiin säännöksiin. Tarkemmin sanottuna TIR-menettelyyn liittyvät, sääntöjenvastaisesta toiminnasta johtuvien tullivelkojen perimistä koskevat säännökset perustuvat osittain TIR-yleissopimukseen ja osittain TIR-menettelyä koskeviin erityisiin säännöksiin tullikoodeksin soveltamisasetuksessa, jossa puolestaan viitataan TIR-yleissopimukseen ja yhteisön oikeuteen ja valtionsisäiseen lainsäädäntöön, sekä lisäksi tullikoodeksiin.

57. Omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklassa tarkoitettuna tiedonantona voidaan näkemykseni mukaan – tätä mieltä ovat myös komissio ja Belgian hallitus – tässä tapauksessa pitää TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaista maksujen suorittamista koskevaa vaatimusta.

58. Omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklan toisen lauseen mukaan tiedonanto on toimitettava, kun velallinen tunnetaan ja kun toimivaltaiset hallintoviranomaiset voivat kaikkia asiaa koskevia yhteisön säännöksiä ja määräyksiä noudattaen laskea maksun määrän.

59. Maksun määrän tosiasiallinen tiedonanto ei toteamisen ajankohdan osalta omia varoja koskevassa asetuksessa tarkoitetulla tavalla ole muuten merkityksellinen, jos sitä ei anneta mainittuna ajankohtana eli heti kun velallinen tunnetaan ja kun toimivaltaiset viranomaiset voivat laskea maksun määrän. Tämä johtuu siitä, että jäsenvaltioilla on velvollisuus yhteisön maksujen toteamiseen, eivätkä ne saa laiminlyödä tätä tehtävää, sillä muuten yhteisöjen taloudelliselle tasapainolle aiheutuisi häiriöitä jäsenvaltioiden toiminnan johdosta.[27]

60. Toteamisen ajankohdan osalta merkitystä on siis lähtökohtaisesti sillä, milloin edellytykset maksun määrän tiedonantoa varten ovat täyttyneet, eli kun tulliviranomaiset ovat sellaisessa tilanteessa, että ne voivat laskea maksun määrän ja määrittää tullivelallisen.[28]

61. Nyt käsiteltävässä tapauksessa Belgian hallitus katsoo, että jäsenvaltioilla on aikaa kolme vuotta tai – siinä tapauksessa, että TIR-carnet'n lähtöleimaus perustuu petokseen – neljä vuotta toteamista varten, kun taas komissio lähtee siitä, että toteamisen on

26 – Ks. edellä ratkaisuehdotuksen 4 ja 5 kohta.

27 – Vrt. edellä alaviitteessä 18 mainittu asia C-96/89, tuomion 45 kohta ; asia C-348/97, komissio v. Saksa, tuomio 15.6.2000 (Kok. 2000, s. I-4429, 64 kohta) ja edellä alaviitteessä 16 mainittu asia C-392/02, tuomion 60 kohta.

28 – Vrt. vastaavasti edellä alaviitteessä 22 mainittu asia C-460/01, tuomion 71 kohta; alaviitteessä 15 mainittu asia C-104/02, tuomion 80 kohta ja alaviitteessä 16 mainittu asia C-392/02, tuomion 59 kohta.

joka tapauksessa tapahduttava viimeistään 15 kuukauden kuluessa siitä, kun kyseinen TIR-carnet hyväksyttiin. Nähdäkseni kumpaakaan näkemystä ei voida tällä tavoin yleistäen hyväksyä.

62. Belgian hallituksen esittämien lausumien osalta on viitattava siihen, että TIR-yleissopimuksen mukaista ilmoitusta lähtöleimaamisen tekemättä jättämisestä tai sen tekemisestä varauksin koskevassa kahden vuoden pituisessa määräajassa (aikaisintaan kolmen kuukauden jälkeen ja vuoden kuluessa, tai jos lähtöleima on saatu petollisella tavalla, kahden vuoden kuluessa) ja TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaisessa maksujen suorittamiseen liittyvää vaatimusta koskevassa määräajassa (viimeistään kahden vuoden kuluessa) on kysymys enimmäisajoista ja että maksun määrää koskeva tiedonanto on omia varoja koskevan asetuksen tavoitteiden toteuttamiseksi tehtävä niin joutuisasti kuin mahdollista. [29] Siten näitä määräaikoja ei voida suoraan laskea yhteen ja lähteä siitä, että maksujen toteamisen olisi kyseisissä tapauksissa tullut tapahtua vasta kolmen tai neljän vuoden kuluessa TIR-carnet'iden hyväksymisen jälkeen.

63. Sitä paitsi tässä yhteydessä, kuten komissio on selvittänyt, on todettava, että lähtöleimaamatta jättämistä tai varauksin tehtyä lähtöleimausta koskeva ilmoitus on ainakin 31 tapauksessa tosiasiassa tehty olennaisesti aikaisemmin kuin 11 artiklan 1 kohdassa säädetyssä enimmäisajassa, joka on yksi tai kaksi vuotta, nimittäin muutamien kuukausien tai jopa päivien kuluessa.

64. Komission esittämien lausumien osalta, joiden mukaan toteamisen olisi tapahduttava joka tapauksessa viimeistään 15 kuukautta TIR-carnet'n hyväksymisen jälkeen, haluaisin ensinnäkin nostaa esiin sen, että tämä määräaika ei ainakaan tietyissä tapauksissa pitäne paikkaansa. Tullikoodeksin soveltamisasetuksen 454 artiklan mukaan jäsenvaltio kantaa tullit ja muut mahdollisesti perittävät maksut, jos TIR-carnet'lla tapahtuvan kuljetuksen yhteydessä todetaan sääntöjen vastainen menettely, jolloin tullivelan syntyminen muilta osin määräytyy tullikoodeksin mukaan (sääntöjenvastaisesta toiminnasta riippuen tulevat kysymykseen erityisesti 202 ja 203 artikla). Ratkaisevaa on tässä se, että saapumistullitoimipaikan – nyt käsiteltävässä asiassa on kysymys saapumistullitoimipaikan kantamista maksuista – on tullut saada tieto sääntöjen vastaisesta menettelystä ja tullivelan syntymisestä, jotta se voisi ryhtyä seuraaviin toimenpiteisiin omien varojen perimiseksi ja toteamiseksi. Tämän tiedon se saa säännönmukaisesti lähtötullitoimipaikan ilmoituksen perusteella tai siten, että tästä toimipaikasta palautetaan sivu nro 2. Siinä tapauksessa, että sivua nro 2 ei ole palautettu lähtötullitoimipaikkaan TIR-carnet'ssa kulloinkin määritetyn, tavaroiden esittämistä koskevan määräajan kulumisen ja palauttamiseen kuluvan kohtuullisen ajan jälkeen, voitaisiin mahdollisesti vielä vaatia, että saapumistullitoimipaikka sillä hetkellä olet-

29 – Vrt. mm. edellä alaviitteessä 22 mainittu asia C-460/01, tuomion 69 ja 72 kohta.

taa väärinkäytöksen tapahtuneen ja sen vuoksi jo ryhtyy tarvittaviin toimiin omien varojen perimiseksi ja toteamiseksi. Sitä vastoin saapumistullitoimipaikka ei voi nyt käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa, jossa sille palautetaan väärennetty sivu nro 2 – niin kauan kuin tällaista petosta ei huomata – olettaa, että väärinkäytös on tapahtunut, minkä vuoksi se voi vasta saatuaan tiedon väärinkäytöksestä tai tullivelan syntymisestä ryhtyä toimiin määrän perimiseksi ja toteamiseksi.

65. Lisäksi on huomautettava, että määräajat, joita sovelletaan TIR-carnet'sta johtuvien tullivelkojen perimiseen, eivät välttämättä ole toteamisen ajankohtaa koskevan kysymyksen osalta verrattavissa sellaisiin määräaikoihin, jotka koskevat yhteisön passitusmenettelyä ja joista oli kysymys asioissa C-460/01 [30] sekä C-104/02. [31] Näissä menettelyissä oli kysymys soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 kohdan mukaisesta esittämättä jättämiseen liittyvää ilmoitusta koskevasta 11 kuukauden pituisesta määräajasta ja soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdan mukaisesta passituksen säännönmukaisuuteen liittyvän todisteen esittämistä koskevasta kolmen kuukauden määräajasta, joka lasketaan mainitun ilmoituksen ajankohdasta. Yhteisöjen tuomioistuin on yhtäältä todennut, että 11 kuukauden pituinen määräaika esittämättä jättämistä koskevalle ilmoitukselle on omia varoja koskevasta asetuksesta johtuvien velvoitteiden valossa jäsenvaltioiden kannalta pakottava enimmäisaika, [32] ja toisaalta, että tullivelasta on ilmoitettava tai sitä on perittävä välittömästi passituksen säännönmukaisuuteen liittyvää todistetta koskevan kolmen kuukauden pituisen määräajan päätyttyä, koska viimeistään kyseisellä hetkellä tulliviranomaisilla on käytössään tiedot maksettavan määrän laskemista ja tullivelallisen määrittämistä varten. [33] Yhteisöjen tuomioistuin on myös selvittänyt, että tämän tulkinnan kanssa ei ole ristiriidassa se, että tullikoodeksin sovellettavien säännöstöjen mukaan maksun määrää koskeva ilmoitus voidaan antaa kolmen vuoden kuluessa tullivelan syntymisestä lukien, koska tällä enimmäisajalla ei aseta kyseenalaiseksi omia varoja koskevien säännösten mukaisia velvoitteita yhteisöä kohtaan. [34]

66. Tässä tapauksessa on mainitun oikeuskäytännön valossa oltava komission kanssa samaa mieltä, jos todetaan, että menettely on ollut sääntöjen vastaista, siltä osin, että

30 – Edellä alaviitteessä 22 mainittu asia.

31 – Edellä alaviitteessä 15 mainittu asia.

32 – Edellä alaviitteessä 15 mainittu asia C-104/02, tuomion 69 kohta ja alaviitteessä 22 mainittu asia C-460/01, tuomion 60 kohta.

33 – Edellä alaviitteessä 15 mainittu asia C-104/02, tuomion 72 ja 78 kohta ja alaviitteessä 22 mainittu asia C-460/01, tuomion 63 ja 71 kohta.

34 – Edellä alaviitteessä 15 mainittu asia C-104/02, 79 kohta ja alaviitteessä 22 mainittu asia C-460/01, 70 kohta.

soveltamisasetuksen 455 artiklan 1 kohdan, tarkasteltuna yhdessä TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 1 kohdan kanssa, sääntöjen vastaista menettelyä tai lähtöleimaamatta jättämistä koskevan ilmoituksen osalta sovelletaan 12 kuukauden enimmäisaikaa, joka on pakottava (tai jos lähtöleimaus on saatu väärällä tai petollisella tavalla, kahden vuoden määräaikaa). Kolmen kuukauden pituisen määräajan perusteella, johon komissio vetoaa, määräytyy TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaan ainoastaan se ajankohta, jona maksujen suorittamista koskeva vaatimus voidaan aikaisintaan esittää takaajayhdistykselle. Muilta osin TIR-carnet'n haltijalla ja takaajayhdistyksellä on soveltamisasetuksen 455 artiklan 2 kohdan, tarkasteltuna yhdessä TIR-yleissopimuksen 11 artiklan 2 kohdan kanssa, kaksi vuotta aikaa määräysten vastaista menettelyä koskevasta ilmoituksesta lukien esittää todiste TIR-carnet-passituksen säännönmukaisuudesta. Kun siis siinä ajanjaksossa, joka jäsenvaltioiden viranomaisilla on, kuten yhteisöjen tuomioistuin on asioissa C-104/02 [35] ja C-460/01 [36] todennut, soveltamisasetuksen 379 artiklan mukaan tullivelasta ilmoittamista varten ja samalla omien varojen toteamista varten, otetaan huomioon passituksen säännönmukaisuutta tai väärinkäytöksen tosiasiallista tapahtumapaikkaa koskevan todisteen esittämiselle varattu määräaika, maksun suorittamista koskevan vaatimuksen tulisi TIR-menettelyssä, jos lähdetään komission esittämästä kannasta, tapahtua systemaattisesti, kun määräaika TIR-carnet-passituksen säännönmukaisuutta koskevan todisteen esittämiselle ei ole vielä päättynyt. Lisäksi tämä määräaika ei ole suunnattu ensisijaisesti tulliviranomaisille, vaan siinä on kysymys määräajasta, joka TIR-carnet'n haltijalla tai takaajayhdistyksellä on käytettävissään, eikä sitä näin ollen voida omia varoja koskevien säännösten valossa lyhentää mainittuihin tahoihin nähden.

67. Edellä mainittujen perustelujen vuoksi epäilen, että voitaisiin yleisesti lähteä siitä, että maksun määrää koskeva ilmoitus ja siten omia varoja koskevan asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toteaminen tulisi tehdä viimeistään 15 kuukauden kuluessa siitä, kun kyseinen TIR-carnet on hyväksytty. On kuitenkin selvää, että tämä ilmoitus, nyt käsiteltävässä tapauksessa maksua koskeva vaatimus, on tehtävä heti, kun tulliviranomaisilla on siihen mahdollisuus. Tässä yhteydessä on lisättävä, että TIR-menettelyssä tulliviranomaisilla on mahdollisuus tullivelallisen tuntemiseen jo ennen kuin "todellinen tullivelallinen" on selvitetty, sillä aina on tiedossa ainakin yksi tullivelallinen, nimittäin takaajayhdistys, joka on yhteisvastuussa sen henkilön tai niiden henkilöiden kanssa, jotka ovat kyseisistä summista suoraan vastuussa.

68. Nyt käsiteltävässä tapauksessa selviää sitä paitsi asiakirjoista, että suuressa osassa tapauksia, jotka olivat vuonna 1996 suoritetun omia varoja koskevan tarkastuksen kohteena, vaatimus erääntyneiden tullimaksujen suorittamiseen toimitettiin jo helmikuussa 1995 sekä TIR-carnet'n haltijalle että takaajayhdistykselle. Näin ollen on joka tapauksessa todettava, että viimeistään tuona ajankohtana Belgian viranomaisilla ilmeisesti täytyi olla käytössään tarvittavat tiedot tullimaksun laskemiseksi ja velallisen määrittä-

35 – Edellä alaviitteessä 15 mainittu asia.
36 – Edellä alaviitteessä 22 mainittu asia.

miseksi, niin että kyseiset maksut olisi pitänyt todeta viimeistään tuolla hetkellä. Näin ollen kirjaus, joka on riidattomasti tehty vasta vuoden kuluttua omia varoja koskevan tutkimuksen jälkeen, siis vuonna 1997, on tapahtunut myöhässä.

69. On siten todettava, että Belgian viranomaiset ovat todenneet TIR-carnet'ista johtuvia maksuja myöhässä ja näin ollen – lukuun ottamatta kirjaamista B-kirjanpitoon vasta noin vuoden kuluttua omia varoja koskevista tarkastuksista vuosina 1996 ja 1997 – myös kirjanneet niitä myöhässä, tai niissä tapauksissa, joissa toteaminen tosiasiassa tapahtui sellaisena ajankohtana, jolloin tulliviranomaisilla oli ensimmäisen kerran mahdollisuus määrittää maksun suuruus ja tullivelallinen, kirjaus kuitenkin suoritettiin myöhässä.

70. Komission toinen väite koskee sitä, että TIR-carnet'ista johtuvat maksut on virheellisesti kirjattu B-kirjanpitoon, miltä osin on todettava, kuten jo asiassa C-105/02 antamassani ratkaisuehdotuksessa olen selvittänyt, [37] että B-kirjanpitoon saadaan lähtökohtaisesti kirjata ensinnäkin todettuja maksuja, joita ei ole vielä peritty ja joille ei ole vakuutta, ja toisaalta todettuja maksuja, joita ei ole peritty ja joille tosin on vakuus mutta jotka on riitautettu ja joihin riita-asian käsittelyn vuoksi voi aiheutua vaihteluja.

71. Belgian hallituksen esittämien erilaisten perustelujen osalta, joilla se väittää, että kyseisissä maksuissa ei ole kysymys omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla maksuista, joille on vakuus, viittaan myös asiassa C-105/02 antamaani ratkaisuehdotukseen, jossa olen todennut, että TIR-yleissopimuksen 8 artiklan mukaisessa takauksessa on lähtökohtaisesti kysymys edellä mainitussa säännöksessä tarkoitetusta vakuudesta ja että TIR-carnet'ista johtuvat todetut maksut on näin ollen ja joka tapauksessa TIR-järjestelmän mukaiseen enimmäismäärään saakka, josta takaajayhdistykset tullivelkojen osalta vastaavat, merkittävä A-kirjanpitoon ja asetettava yhteisön käyttöön omia varoja koskevan asetuksen 10 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa säädetyn määräajan kuluessa. [38]

72. Tuossa yhteydessä esittämieni selvitysten perusteella Belgian viranomaisten ei näkemykseni mukaan myöskään olisi tullut, riippumatta siitä kysymyksestä, miten laajasti TIR-menettelyn kriisi ja sen seuraukset, kuten se, että kansainvälinen vakuutuspooli irtisanoi jälleenvakuutussopimuksen vuonna 1994, merkityksellisenä ajankohtana tosi-

37 – Ratkaisuehdotus C-105/02, 83 kohta.

38 – Ratkaisuehdotus C-105/02, 85–90 kohta.

asiassa vaikuttivat belgialaisen takaajayhdistyksen vastuulla oleviin takauksiin, omia varoja koskevan asetuksen ja sen taustalla olevan lojaalin yhteistyön periaatteen mukaisesti reagoida näihin vaikeuksiin siten, että se yksipuolisella päätöksellään ja sopimatta asiasta komission kanssa poikkeaa TIR-carnet'ista johtuvien tullivelkojen merkitsemisestä A-kirjanpitoon edellä kuvatulla tavalla. [39]

73. Kuten asiakirjoista käy ilmi, tällaisia neuvotteluja ei ole etukäteen käyty, vaan komissio on pikemminkin omia varoja koskevien tarkastusten jälkeen useita kertoja huomauttanut, että se ei hyväksy varojen merkintää B-kirjanpitoon.

74. Näistä syistä Belgian hallituksen perustelut TIR-menettelyn kriisin ja sen vaikutusten osalta on hylättävä.

75. Belgian hallituksen väitteet, joiden mukaan kyseiset maksut voitiin sen vuoksi merkitä B-kirjanpitoon, että niissä oli kysymys omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista "riitautetuista maksuista", on myös hylättävä.

39 – Ratkaisuehdotus C-105/02, 91–100 kohta.

76. Olen tosin Belgian hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että vastaavan riitautuksen voi tehdä lähtökohtaisesti myös vakuuden antaja, siis takaajayhdistys. Nähdäkseni tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että vakuuden antaja on TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti TIR-carnet'n haltijan kanssa yhteisvastuussa erääntyneiden tullimaksujen maksamisesta, minkä vuoksi sillä tulisi olla käytettävissään samat puolustautumismahdollisuudet. [40]

77. Komission tavoin olen kuitenkin sitä mieltä, että "riitautuksen", kuten jo omia varoja koskevan asetuksen 6 artiklan 2 kohdan b alakohdasta johtuu, tulee koskea varsinaista maksua eikä vakuutta, eli sillä tarkoitetaan perustana olevan tullivelan riitautusta. [41] Asiakirjojen perusteella ja Belgian hallituksen esittämien huomautusten mukaan tässä tapauksessa ei kuitenkaan ole kysymys tämänkaltaisesta riitautuksesta. Pikemminkin belgialainen takaajayhdistys on ilmeisesti järjestelmällisesti kieltäytynyt takausten maksusta kansainvälisen vakuutuspoolin irtisanottua jälleenvakuutussopimuksen ja koska se oli vaarassa joutua konkurssiin.

78. Tämän mukaisesti Belgian hallituksen esittämät perustelut, joiden mukaan kyseiset summat oli perustellusti merkitty B-kirjanpi-

40 – Vrt. vastaavasti edellä alaviitteessä 17 mainittu asia C-78/01, tuomion 52 kohta.

41 – Ks. ratkaisuehdotus asiassa C-105/02, 84 kohta.

toon, eivät siis missään tapauksessa ole vakuuttavia, riippumatta siitä kysymyksestä, olivatko, kuten komissio on esittänyt, olosuhteet, jotka Belgian hallituksen näkemyksen mukaan ovat oikeuttaneet merkinnän B-kirjanpitoon, olemassa jo merkinnän kannalta merkityksellisenä ajankohtana ja jos olivat, miltä osin.

79. Näin ollen on todettava, että komission väitteet, jotka koskevat TIR-carnet'ista johtuvien omien varojen myöhästynyttä ja virheellistä merkintää, ovat perusteltuja.

80. Edellä olevan perusteella on siten todettava, että komission ensimmäinen kanneperuste on perusteltu.

B *Toinen kanneperuste: muiden riidattomien tullimaksujen, joita on käsitelty kirjanpidossa samalla tavalla, ilmoittamatta jättäminen komissiolle*

a) Asianosaisten keskeiset lausumat

81. Komissio moittii toisessa kanneperusteessaan sitä, että Belgian viranomaiset ovat jättäneet ilmoittamatta sille kaikista muista riidattomista tullimaksuista, jotka koskevat sitä, että belgialaisissa tullitoimipaikoissa ei ole lähtöleimattu TIR carnet'ita vuodesta 1996 lähtien, ja joita on hoidettu samalla tavalla (kuin tarkastuksen kohteena olleita TIR-carnet'ita), siis merkitsemällä ne B-kirjanpitoon, vaikka komissio on vaatinut niiltä kyseisiä ilmoituksia. Belgian kuningaskunta on tämän vuoksi rikkonut velvollisuuttaan lojaaliin yhteistyöhön, joka on omia varoja koskevan asetuksen sekä EY 10 artiklan lähtökohtana.

82. Belgian hallitus on sillä kannalla, ettei sitä voida moittia lojaalia yhteistyötä koskevan velvoitteen rikkomisesta.

b) Arviointi

83. Kuten olen jo asiassa C-105/02 antamassani ratkaisuehdotuksessa selvittänyt, jäsenvaltiolla lojaalia yhteistyötä koskevan periaatteen mukaan, joka on myös omia varoja koskevan asetuksen lähtökohtana, velvollisuus vastata sellaiseen komission selvityspyyntöön, josta nyt käsiteltävässä asiassa on kysymys ja jolla komissio pyrkii suorittamansa tarkastuksen yhteydessä saamaan tietoja tiettyjen TIR-carnet'iden kirjanpidollisesta käsittelystä tutkittaessa, onko omia varoja koskevia säännöksiä sovellettu oikein.[42]

42 – Ks. ratkaisuehdotus C-105/02, 105–110 kohta.

84. Koska Belgian hallitus ei ole kiistänyt väitteitä, joiden mukaan se on saanut komissiolta vastaavan selvityspyynnön eikä ole siihen vastannut, on näin ollen todettava, että Belgian kuningaskunta ei siten ole noudattanut omia varoja koskevan asetuksen mukaisia velvoitteitaan.

85. Komission toinen kanneperuste on siten perusteltu.

C *Kolmas kanneperuste: komissiolle kuuluviin maksuihin liittyvien korkojen maksamatta jättäminen*

a) Asianosaisten keskeiset lausumat

86. Komissio on sitä mieltä, että ottaen huomioon sen, että Belgian viranomaiset eivät olleet asettaneet käyttöön suurta osaa yhteisölle kuuluvista maksuista ja että jo kirjatut maksut oli siirretty huomattavasti myöhässä, saataville olisi maksettava viivästyskorkoa omia varoja koskevan asetuksen 11 artiklan mukaisesti. Komissio viittaa erityisesti kumpaakin riitauttamatonta tapausta koskeviin maksuihin, jotka Belgian viranomaiset ovat luvanneet suorittaa mutta joita ei edelleenkään ole asetettu komission käyttöön. Belgian hallituksen vastaväitteet on hylättävä, koska kyseiset TIR-carnet'ista johtuvat vaatimukset, ainakin siltä osin kuin takaus on ne kattanut, olisi tullut merkitä A-kirjanpitoon.

87. Belgian hallitus viittaa jälleen näkemykseensä, jonka mukaan kyseiset maksut voitiin perustellusti merkitä B-kirjanpitoon. Siltä osin kuin se on jo (1999) saanut käyttöönsä puuttuvat maksut, se on tilittänyt ne säädetyssä määräajassa. Muilta osin komissio näyttää laskeneen korkojen määrän virheellisesti.

b) Arviointi

88. Omia varoja koskevan asetuksen 11 artiklan mukaan tuloutusten viivästymisestä on maksettava viivästyskorkoa, jota voidaan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vaa-

tia siitä riippumatta, mikä on syynä yhteisön tilille tehtävän tuloutuksen viivästymiselle. [43]

89. Kuten olen jo edellä todennut, Belgian hallitus on ensinnäkin myöntänyt omia varoja koskevan asetuksen noudattamatta jättämisen kahden TIR-carnet'n osalta sekä luvannut komissiolle, että se tilittää vastaavat omat varat viivästyskorkoineen, mitä tosin komission selvityksen mukaan, jota ei ole kiistetty, ei ole tapahtunut.

90. Toiseksi olen ensimmäisen väitteen yhteydessä sitä paitsi todennut, että Belgian hallitus on kirjannut ja todennut omat varat ainakin tietyissä tapauksissa liian myöhään ja että omiin varoihin kuuluvat maksut on virheellisesti merkitty B-kirjanpitoon. Koska tämän vuoksi yhteisön omiin varoihin kuuluvat maksut on tuloutettu myöhemmin kuin ne olisi tullut omia varoja koskevaa asetusta ja tullioikeudellisia säännöksiä oikein sovellettaessa tulouttaa tai niitä ei ole vielä ollenkaan tuloutettu, sillä ne on virheellisesti merkitty B-kirjanpitoon, eikä kyseisiä tullivelkoja ole vielä tosiasiassa peritty, [44] on tältä osin maksettava viivästyskorkoa, jota tähän mennessä kiistatta ei ole maksettu.

91. Koska komissio ei ole kanteessaan eritellyt maksamattomien viivästyskorkojen määrää, väitetyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamisen kannalta ei ole muilta osin tarpeen selvittää maksamattomien omien varojen ja viivästyskorkojen määrää. [45]

92. Näin ollen myös komission kolmas kanneperuste on perusteltu.

V Oikeudenkäyntikulut

93. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Belgian kuningaskunta on hävinnyt asian, ehdotan, että Belgian kuningaskunta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

43 – Mm. edellä alaviitteessä 22 mainittu asia C-460/01, tuomion 91 kohta; alaviitteessä 18 mainittu asia C-96/89, tuomion 38 kohta ja alaviitteessä 9 mainittu asia C-363/00, tuomion 44 kohta; ks. jo edellä esitetty 38 ja 39 kohdassa.

44 – Ks. tästä myös edellä ratkaisuehdotuksen 45 kohta.

45 – Vrt. tästä myös edellä alaviitteessä 9 mainittu asia C-363/00, tuomion 47 kohta.

VI Ratkaisuehdotus

94. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

1) Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – jolla on 31.5.2000 lukien kumottu ja korvattu samaa asiaa koskeva, yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89 – 6, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska

   – se on jättänyt lähtöleimaamatta sääntöjenmukaisesti tiettyjä passitusasiakirjoja (TIR-carnet'ita), minkä takia niihin perustuvia omia varoja ei ole viety oikein kirjanpitoon eikä annettu komission käyttöön määräajassa

   – se ei ole ilmoittanut komissiolle kaikkia muita riidattomia tullimaksuja, joita on hoidettu samalla tavalla (merkitty B-kirjanpitoon A-kirjanpidon sijasta) ja jotka liittyvät siihen, ettei Belgian tulli ole käsitellyt TIR-carnet'ita vuodesta 1996 lähtien

   – se on kieltäytynyt maksamasta komissiolle kuuluviin summiin liittyviä korkoja.

2) Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.